

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
ה' תמוז תשע"ב

פרשה:

פרשת חוקת

כותרת:

מה עומד מאחורי הסוד של "שינוי השם"?

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת חוקת

מה עומד מאחורי הסוד של "שינוי השם"?

מאז ומעולם תמהתי על השם Hotdog - מהיכן הוא מגיע? מה הקשר בין חתיכת בשר ל"כלב חם"?

השבוע למדתי משהו חדש. את הנקניקיה המציאו בפרנקפורט שבגרמניה לפני מאות שנים. במאה התשע-עשרה כשהגרמנים היגרו לארה"ב הם הביאו איתם את הנקניקיה וכינו אותה בשם "פרנקפורטר" על שם המקום בו היא נוצרה (כמו ההמבורגר שהגיע מהמבורג).

בתקופת מלחמת העולם השניה כאשר אמריקה נלחמה בגרמניה, הסתייגו האמריקנים מהעובדה שהמאכלים שלהם מזכירים את גרמניה האוייבת, ולפיכך הם עשו לו "שינוי השם" וקראו לנקניקיה בשם Hotdog. אבל עדיין לא ברור כיצד הם הגיעו לשם הזה.

את המאכל הזה היו מוכרים בקמפוסים ברחבי ארצות הברית, ברחובות הראשיים, במשחקי הבייסבול ובעוד מקומות. הסטודנטים יצרו את השם הזה, שכן הם חשדו לגבי המקור המפוקפק של הבשר ממנו יצרו את הנקניקיות הללו.

מעניין שהם כיוונו בלי מודע למאמר תלמודי. היכן בדרך כלל אוכלים את ה-Hotdog ? בדרך כלל אוכלים אותו בדרכים, בתחנת הרכבת, באצטדיונים ובשאר מקומות ציבוריים. הגמרא במסכת קידושין (מ, ב) אומרת "האוכל בשוק הרי זה דומה לכלב", מדוע? משום שאדם שמכבד את עצמו נכנס למסעדה ואוכל כמו בן-אדם, ואילו לאכול ברחוב זה לא מכובד.

ואם-כן השם Hotdog הוא למעשה השם המוצלח והמתאים ביותר לצורת האכילה הזאת...

הרעיון של "שינוי השם" מצוי ושכיח ביותר בעולמה של היהדות. מסופר על אברהם אבינו, היהודי הראשון, שבהתחלה היה שמו אברם ולאשתו קראו שרי. לאחר מכן הקב"ה התגלה אליו ואמר לו "ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם" (בראשית יז, ה), וכמו-כן "שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה" (שם יז, טו).

וכפי שרש"י מבאר את הסיבה לכך שהקב"ה שינה את שמו: "אמר לו צא מאצטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא תלד אבל שרה תלד, אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל" (בראשית טו, ה).

הקב"ה שינה לאברהם את שמו ובכך שינה גם את מזלו. הגזירה היתה שלאברם לא יהיו ילדים, אבל 'אברהם' אינו אלא אדם חדש שיהיו לו ילדים, וכן לגבי שרי שנגזר עליה שלא יהיו לה ילדים, אבל שרה אינה אלא מישהי אחרת שתזכה לפרי בטן.

לא רק לאנשים עושים שינוי השם אלא לפעמים גם למקומות. מסופר בספר הזהר (וירא קא, א) על האמורא ר' אחא שהגיע לביקור בכפר טרשא שבעיראק ונכנס שם לבית מלון. כל הכפר דיבר על האורח החשוב שהגיע למקום ובאו לבקר אותו. הם באו אליו ופנו אליו בשאלה: וכי אתה לא מרחם על כל ה'אבודים'? הוא לא הבין מה הם רוצים ממנו ושאל אותם לפרש הדבר. הם השיבו לו שכבר שבעה ימים משתוללת מגפה בעיר, וכל יום שעובר היא מתחזקת יותר ויותר.

ר' אחא הציע לבני הכפר ללכת יחד אתו לבית הכנסת ולבקש רחמים מאת הקב"ה. בעודם הולכים לבית הכנסת הגיעו לאוזניהם עוד חדשות רעות; פלוני ופלוני מתו ואילו פלוני ופלוני עומדים למות רח"ל. בשורות נוראות ואיומות. ר' אחא אמר להם שעכשיו אין זה הזמן להשתהות כי השעה דוחקת. הוא הציע להפריש מתוך תושבי הכפר את ארבעים האנשים הצדיקים ביותר ולשלוח מנין מהם לכל זווית של הכפר וכאשר כולם יעמדו בארבעת הקצוות של הכפר יאמרו בכוונה גדולה את פרשת הקטורת. וכך הם עברו שלוש פעמים בכל ארבעת קצוות הכפר ואמרו את פרשת הקטורת.

לאחר מכן אמר להם ר' אחא לשלוח אנשים לכל בית שמוטל שם חולה מסוכן ולומר שם את פרשת הקטורת, וכאשר יסיימו את הפרשה יש לומר את הפסוקים שמובאים בפרשת קורח, "ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו' ויעמוד בין המתים ובין החיים" (במדבר יז, יג). וכך הם אכן עשו והתבטלה המגפה.

אבל הם עשו פעולה נוספת שהיא היתה חלק מרכזי ועיקרי מהתרופה למגפה הזאת. הם שינו את שם המקום. למקום הזה קראו כאמור כפר טרשא, טרשא פירושו "אבן וסלע קשה", השם הזה משקף ומבטא דינים קשים. הם ביטלו את השם הקודם וקראו למקום הזה "מתא מחסיא", מלשון חס, מקום של רחמים, והפעולה הזאת גרמה לעצירת המגפה (ראה 'התוועדויות' תשמ"ג כרך א עמ' 478).

מדוע הם קראו את פרשת הקטורת? שבוע שעבר קראנו בפרשת קורח שהיהודים התלוננו על משה ואהרן "אתם המיתן את עם ה'" (במדבר יז, ו), והחלה התקהלות נגדם. ולפתע עוד לפני שמשה הספיק להתפלל על עם ישראל, כבר פרצה מגפה. משה הורה אפוא לאהרן למהר להקטיר קטורת ובוזה תיעצר המגפה. אהרן אכן עשה את הדברים, הוא רץ עם הקטורת ועמד בין המתים ובין החיים ועצר את המגפה.

מאז אנחנו יודעים שהקטורת עוצרת את המגפות ל"ע. בימינו שאי אפשר להקטיר קטורת, אנחנו אומרים את פרשת הקטורת ומבקשים מהקב"ה שזה ייחשב לנו כאילו הקטרנו קטורת.

את הנושא הזה של שינוי השם אנחנו מוצאים גם בפרשת השבוע. אנחנו קוראים על הכנעני מלך ערד שבא להלחם בישראל וגם הצליח לקחת שבוייה אחת.

רש"י מסביר לנו מיהו הכנעני הזה שבא לפתע למדבר להלחם בעם ישראל - זהו עמלק. הוא היה הראשון שבא להלחם בעם ישראל כאשר הם יצאו ממצרים, מיד לאחר קריעת ים סוף עוד לפני שבאו להר סיני. וכעת הוא בא שוב להלחם עמם כשהוא נושא שם אחר. הוא שינה את שמו מעמלק לכנעני, מדוע? רש"י אומר דבר מעניין: "כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינן כנענים" (במדבר כא, א).

הם סברו שעם ישראל יתפלל לה' שיציל אותם מהשונא הלא נכון, כלומר, הם יתפללו על האויבים הכנענים כאשר בעצם הם אינם אלא עמלקים. אבל עם ישראל יותר חכם מזה, וכפי שרש"י ממשיך שם ואומר: "וכשבאו ישראל וראו שכסותם ולשונם ככנענים והם אינם דומים לכנענים אמרו נתפלל סתם שנאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי".

היהודים הריחו שמהו לא חלק כאן; בני העם הזה שבאו להלחם נגדם מדברים ולבושים אמנם כמו כנענים למופת, אבל הם לא נראים כמו כנענים. הם התפללו אפוא לה' שיציל אותם מידי השונאים שלהם בלי לתת להם שם מוגדר, אלא ביקשו מה' תציל אותנו מ"העם הזה" ולא משנה מה שמו. ואכן הם ניצחו במלחמה הזאת.

בסיפור לעיל שמופיע בספר הזהר אנחנו אכן רואים שהפעולה הזאת עזרה לעצירת המגפה. שינוי השם עוזר וגם אמירת פרשת הקטורת עוזרת. אבל מה שעוזר יותר מכל היא העובדה שאת הפעולה הזאת ביצע אמורא כמו ר' אחא שהיה אדם גדול, צדיק וקדוש.

בשבת שעברה נסעתי לציונו של הרבי להתפלל ולהעתיר עבור כולנו. אפשר לעשות הרבה פעולות טובות וחיוביות, אבל מה שעוזר יותר מכל היא העובדה שאת הפעולות הללו אנחנו עושים לפי הוראותיו והדרכותיו של הרבי. יהי רצון שנזכה שכל התפילות שלנו יתקבלו אצל הקב"ה.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד